

Østerby kirke

Midt i Statsfængslet ved Sdr. Omme ligger Østerby kirke og knejser med sit slanke spir og lyser med sine smukke glasmosaikker. Morgen og aften lyder den sprøde klang af kirkeklokken. Kirken blev indviet i 1992 efter 4 års arbejde, hvor indsatte og ansatte sammen med arkitekt Kristian Kristiansen og kunstnerne Britta Madsen og Søren Gøttrup byggede på ruinerne af den gamle hestestald. De økonomiske midler var små, men resultatet er unikt.

Der afholdes gudstjeneste i kirken om søndagen, og dagligt fungerer kirken som et fristed for de indsatte med en lille café og forskellige kulturelle arrangementer i ugens løb. Ligeledes har præsten sit kontor i kirkebygningen

Fængselspræster

Det hele begyndte i 1987, da Kirkeministeriet oprettede en præstestilling ved det åbne statsfængsel i lighed med flere andre steder i Danmark. Fra gammel tid har der været præster ved de lukkede fængsler, ansat af Direktoratet for kriminalforsorgen, for at sikre, at også mennesker i fængsel havde mulighed for at udøve deres grundlovssikrede ret til religionsudøvelse. Men som noget nyt var det nu Kirkeministeriet, der tog initiativ til oprettelse af præstestillinger ved de større åbne anstalter i lighed med oprettelsen af andre specialpræstestillinger. Begrundelsen var den, at de store institutioner mere og mere lever deres eget liv og ikke kan betragtes som en del af det almindelige sogn, men snarere er et sogn i sognet.

Hvordan er så menigheden?

Egentlig kan man sige, at der ikke er nogen menighed på forhånd, men den må hele tiden skabes. Der er intet menighedsråd, ingen kirkelig betjening, ingen folkelige fællesskaber, som præsten kan knytte til ved. Bortset fra kirkebygningen, må præsten selv etablere alt omkring sit arbejde med hjælp fra de 200 indsatte, som i en kortere eller længere tid befinder sig i fængslet. Mere end 1000 mennesker går igennem systemet på et år, og det betyder, at præsten aldrig får etableret en "fast" menighed.

Til gengæld er sognegrænsen ikke flydende. De indsatte er isoleret i forhold til livet uden for fængslet. Et fængsel består af en samling helt tilfældige mennesker, som kun har det til fælles, at de er placeret i et fængsel, hvor de arbejder, tilbringer deres fritid og sover. Derfor må præsten være udfarende kraft i skabelsen af såvel et menneskeligt som folkeligt fællesskab, som evangeliet kan forkyndes ind i om søndagen ved gudstjenesten.

Menigheden er som oftest kirkefremmed og har en anden kulturel baggrund end i en sognemenighed; der kan være tale om fremmedsprogede og mennesker med anden religiøs baggrund. Og der er yderst få kirkelige handlinger, som skaber naturlig forbindelse til kirke og præst. Derfor er det også endnu vigtigere end i en sognemenighed, at kirken er synlig, hvis de indsatte skal gøre brug af kirke og præst. Og endelig er det en menighed af enlige kriseramte mænd, for størstedelens vedkommende økonomisk og psykologisk meget trængte mennesker.

At kirken kommer til at betyde rigtig meget for mange af de mennesker, som i en kortere eller længere periode af deres liv opholder sig her, er derfor heller ikke så mærkeligt. "De raske har ikke brug for læge, men de syge", som Vorherre sagde det engang. Men her som uden for fængslet skal ingen snage i folks motiver til at komme eller ikke komme. Kirken skal stå der i sin urokkelighed, som den har stået i Danmark i 1000 år. Den har ingen hastværk og skal ikke søge efter succes eller popularitet, for så fornægter den sit eget væsen. Den venter lige så stille, og nu og da falder menneskers vej forbi den, eller de søger ind i den, fordi de ikke ved andre steder at gå hen.

Kirkebygningen er det tavse symbol på, at straffeattester, fortjenstmedaljer, eksamensbeviser og lignende ikke udsiger alt om vi mennesker; et symbol på, at der findes i hvert fald et sted, hvor alle de grænser, vi sætter mellem hinanden, slettes.

